

турбувати, викликати фрустрацію, які в неї очікування (що вона може), які прагнення (що вона хоче)? Відповіді на ці питання допомагають студентам переконатися не тільки в тому, що суспільство – це не тільки раціональна прагматична реальність, але й в тому, що для його існування величезне значення має емоційна сфера.

Таким чином, завдяки використанню літературних творів під час викладання соціології студенти перестають сприймати лекції з соціології як такі, що не мають до них ніякого відношення, або як теорію, без якої вони могли б обійтися; перестають бути сторонніми спостерігачами та байдужими слухачами. У них з'являється інтерес до наукової та аналітичної роботи, формується звичка зрозуміло та логічно викладати свої думки.

Т. В. Количева

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ МІЖ ВИКЛАДАЧЕМ І СТУДЕНТОМ

Система вищої освіти з навчання спеціалістів повинна мати широкий набір засобів, які забезпечують розвиток вмінь. Одним з найбільш важливих у цьому є та взаємодія, що складається між викладачем і студентом. Педагогічна взаємодія в системі «викладач-студент» являє собою систему взаємного впливу на основі загальної мети професійної освіти. Така взаємодія між викладачем і студентом впливає на формування системи цінностей майбутнього спеціаліста, які включають в себе такі ключові смислоутворюючі поняття, як людина, істина, освіта, професія, життєвий простір.

Слід зазначити, що процес взаємодії викладачів і студентів часто відбувається, коли зіштовхуються цілі сумісної діяльності. Взаємодія у сфері вищої професійної освіти – це взаємодія викладачів і студентів, що виникає у ході реалізації їхніх особистісних та офіційних інтересів. У процесі розвитку взаємодії створюється структура відносин викладачів і студентів, закріплюється на рівні їхніх особистісних контактів.

Таким чином, структура відносин викладачів і студентів залежить від компетентності особистостей викладача і студента: від професійного рівня викладача та навичок, які формуються у студентів під час педагогічного впливу. Перш за все взаєморозуміння між викладачем і студентом ґрунтується на таких якостях, як активність, контактність, здатність продуктивного вирішення ситуативних питань, тактовність, дисциплінованість. Тобто взаємодія на діловому рівні передбачає мотиваційно-цільовий, когнітивний, оцінний та емоційний компоненти.

Іншими словами, запорукою взаєморозуміння між викладачем і студентом є система внутрішніх ресурсів. Авторитет викладача

складається з двох складових: авторитету ролі та авторитету особистості. У сучасній повсякденності більш вагомим є авторитет особистості, його індивідуальна неповторність, яка має педагогічну, а також психотерапевтичну дію на студента. Авторитет викладача формується при врахуванні таких факторів: предметних знань, комунікативних знань (про спілкування і методи його покращення) і гностичних знань, тобто знань самого себе і вмінь коригувати власну поведінку залежно від ситуації.

Як підсумок можна сказати, що взаєморозуміння між викладачем і студентом на загальнолюдському рівні підвищує рівень працездатності студентів, а також рівень їхньої власної емпатії. Таким чином, завданням викладачів є формування в собі високої педагогічної спостережливості, поваги до особистостей студентів, стимулювання активної інтелектуальної діяльності студентів, гнучкість і нестандартність у прийнятті рішень при вирішенні питань навчального процесу, а також можливість мати задоволення від спілкування зі студентами та отримувати від них зворотний зв'язок.

В. О. Лебедєв

МІСТИЦИЗМ У СУЧАСНІЙ МАСОВІЙ КУЛЬТУРІ

Містицизм як явище релігійно-філософське завжди сусідив з містицизмом художньо-літературним. Містицизм (містику) традиційно визначають як релігійно-ідеалістичний погляд на дійсність, основу якого складає віра в надприродні сили. Головним у ньому є спілкування з Богом через осяяння, екстаз, одкровення. Елементи містицизму були властиві багатьом філософським вченням стародавності, від конфуціанців до платоніків і неоплатників в античності, Беме і Сведенборга в більш пізні часи. Зараз його місце міцно зайнято містицизмом «маскультурним». Якщо спочатку містицизм був заняттям інтелектуальної еліти (за С. Грофу, список учасників античних містерій був схожий на довідник «Хто є хто в античному світі», то, починаючи з ХХ століття, він все більше і більше проникає в масову свідомість. Найбільш активно цей процес протікає після Другої світової війни. Рух «ню ейдж», вчення про «Еру Водолія», численні гуру і школи медитації вже нікого не дивують, сприймаються скоріше як частина повсякденної дійсності. Містичні мотиви найактивніше виявилися в такому напрямку, як романтизм. Так, «Золотий горщик» Е.-Т. Гофмана вже містить у собі багато характерних елементів, про які йдеться далі. Романтизм сильно вплинув на розвиток масової культури, і цей вплив продовжується до цього дня. Іноді запозичення з творчості романтиків видно абсолютно наочно. Популярності останнього сприяє притаманна західній, заснованій на протестантизмі, культурі, тяга до пошуку духовного шляху, який повинен привести до спасіння і душевної